

apare și în limba rusă veche¹ care a folosit și derivatul *зелейщик продавец лекарств*².

Vom prezenta denumirile plantelor în ordinea în care acestea sînt menționate în manuscris.

Termenul *припу́тник* „plantago major”, „pătlagină” compus din prefixul *при-* și substantivul *пу́тник* nu este atestat decît în dicționarul lui Dal'³, fiind probabil, o formă ieșită din uz. Cuvîntul se aseamănă cu *попу́тник*⁴ din limbile ucraineană și rusă derivat al aceluiași substantiv dar cu prefixul *по-*. Astăzi învechit, în secolul al XVII-lea cuvîntul trebuie să fi fost curent atît în limba ucraineană, cît și în rusă deoarece este înregistrat și de Richard James (*popstnic*), care îl traduce în engleză prin „plantin leape”⁵.

În limba polonă există termenul *podróżnik*, iar în ucraineană modernă, ca și în limba rusă, există *подо́рожник* derivat similar, format din radicalul cuvîntului *доро́га*, sinonimul lui *пу́ть*. În limba ucraineană veche, termenii *попутник* și *подо́рожник* trebuie să fi fost sinonimi, precum reiese din următoarele dovezi: 1) Hrincenko, înregistrînd în dicționarul său cuvîntul *подо́рожник*, îl traduce în limba latină prin „plantago major” (t. III, p. 245)⁶ și îl traduce identic și termenul *попутник* (t. III, p. 341); 2) În ms. 573 găsim: *в попу́тникъ или подо́рожницѣ* (f. 63').

Presupunem că într-o epocă anterioară *припу́тник* a fost sinonim cu *попу́тник*. În afara asemănării dintre cele două cuvinte, avem în vedere și faptul că indicațiile terapeutice din manuscrisul nostru pentru *припу́тник* sînt aproape aceleași cu cele din mss. 498 și 573 pentru *подо́рожник*.

БЕНЕДНКТ „schinel” reprezintă după părerea noastră un împrumut din lat. *benedictus* (cu trecerea lui *b* în *v*). Ipoteza noastră se sprijină pe faptul că în ms. 573 se menționează virtuțile plantei *кардусѣ бенедиктокон* или *благословенон* (f. 27), ale cărei indicații terapeutice sînt aceleași cu ale plantei denumite în manuscrisul nostru **БЕНЕДНКТ**. Denumirea latină a plantei este *Cnicus benedictus*, *centaurea benedicta* sau *herba cardui benedicti*⁷, iar cea franceză *chardon beni*. Denumirea **БЕНЕДНКТ** nu a intrat în nici o limbă slavă modernă și n-am găsit-o nici în dicționarele vechi, fapt care ne face să presupunem că în ms. 740 ea reprezintă un împrumut din Dioscoride, la care găsim: „Spinam albam quam Bedegar Arabes vocant quidam *carduum benedictum*” (cartea a III-a cap. 12, p. 334), împrumut care nu s-a extins fiind

¹ Vezi și B. O. Unbegaun, *Les slaves et la poudre à canon* în „Revue des études slaves”, t. 40, Paris, 1964, p. 208 care arată că în vechea Rusie *зелье* era termen tehnic.

² Vezi B. A. Larin, *Русско-английский словарь-дневник Ричарда Джемса (1618 — 1619)*, Leningrad, 1959, p. 276; mai jos R. James.

³ Vezi Vladimir Dal', care sub titlul *припутить* trece și pe *припутникъ*, *Толковый словарь живого великорусского языка*, t. III, St.—Pb., 1882, p. 437, citat mai jos DaI', *Толковыи*.

⁴ Hrincenko, *Словарь*, t. III, p. 341; DaI', *Толковый*, t. III, p. 308.

⁵ R. James, p. 291.

⁶ Vezi și Eugen Zelechowski, *Ruthenisch — deutsches Wörterbuch*, t. I, Lvov, 1886; Eugen Zelechowski și Sophron Niedzielski, *Ruthenisch-deutsches Wörterbuch*, t. II, Lvov, 1886, p. 677, citat mai jos Zelechowski.

⁷ Vezi Pantu, *Plantele*, p. 271.